

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, ponedjeljak 3. studenog 1915.

Broj 117.

Novo grčko ministarstvo. Brzjavne vijesti.

Balkan.

Ententne čete u Solunu.

Pariz, 7. novembra. Petit Parisien* javlja iz Atene: Srpske čete utrijev brže uzmiju, te se obzirom na dogodjaje, što se zbiraju, svakim satom položaj pogoršava. Engleske su čete prošle subote započele zapustiti Solun. Prevoz engleskih četa trajao je cijelu sedmici u i do Ugegeli u Doiran. Njima će ova dva mjeseca biti izlažne točke. "Temps" pise: Aljinci su pustili, da ih ne orijentir centralne vlasti iznenade. Oni neće više nikako moći zaprijetiti svezu između centralnih vlasti u Bugarske i Turske. Bugarska će srušiti svoju vlasti i tako potisnuti uslijed dogodjaja na Balkanu.

Raspust grčke komore.

Beč, 7. novembra. Sudski Kor.** javlja iz Atene: Odstop se Zaimisova ministarstva raspravlja mirno. U vladinim su krugovima osvjeđeni, da će Zaimis do svjetske krize voditi poslove, da će mu bivši povjereni raspust komore i novi izbori. Isključeno je, da bi opet Venicelos nastupio vladu, jer 33 glasa većine, sto ih ima Venicelos, ne smije Grčku dovesti u rat, sto bi Venicelos svakako htio. Ne samo je kralj protiv rata, već je i većina grčkog naroda protiv toga. Obzir na današnji položaj bolje bi bilo za Venicelosovu stranku da parlament niti ne bi bio raspunjen. Moglo bi se Venicelosu ogoditi, da kod novih izbora izgubiti većinu, što ju sada ima.

Gunaris kod kraja.

München, 7. novembra. Münchener Zeitung* javlja iz Atene: Gunaris je bio pozvan krajem.

Bratištan protiv rata.

Budapest, 7. novembra. Az Est* javlja iz Bukarešta: Bratištan dosluju nekojasti zastupnici; te su ga molili nekavasove parlament, da su uviđi e je većina uz njega i protiv rata. Pogovor je trajao 45 časa, te je Bratištan izjavio, e on ne može trijeti, da pojedini zastupnici vode takvu agitaciju protiv rata. Jedan mu je sveučilišni profesor predao memorandum, u kojem zahtijeva, da se rektora Jonešecu, koji je brat političara Jonešecu, da uvođe protiv rata državne službe, jer agitacija protiv rata i kraja.

Grčki kralj uz ratnog ministra.

Beč, 6. novembra. (D. u.) Havas javlja: Kralj Konstantin odobrio je državljajući ratnog ministra u parlamentu, te ga imenovanje generaladjudantom. Ovo je odlukovanje učinilo u stranci venicelista mučan dojam. Oni vide u tome, e se hoće uništiti upliv njihovog vodje.

Ententa.

Francuski i ruski kredit u Americi. London, 7. novembra. Morning Post* javlja: Iz New-York se javlja, da

HUMORESKA CIĆA JOSE.

Borba između „Danice“ i „Mjeseca“.

Jalove su bile nadje moje i mojih prijatelja! Dakle mi ljetos kao da nemate biti dano, da nas minje gorka časa, iz koje smo i lanske godine morali na siju da pijemo, ako smo se branili i opirali i ukazani i nogama.

A evo, o čemu se je radi!

Uz mnoga i druga postojalo je u nas i gospodarsko društvo „Danica“. Koja je bila prava svrha tomu društvu, nije sam, vjere mi, još ni danas pravo nečištu. U pravilima je doduse bilo istaknuto, e mu je u prvom redu cilj podupiranje siromašnih članova, a osim toga imala je „Danica“ unapredjivali sveopću naobrazbu svojih redovitih članova, ili bolje, članica, jer su muški mogli teći da budu potporni utemeljiteljima članova bez ikavog prava „sveopću naobrazbu“. Svrlja doista i plemenita i ljepe, no u koliko ju je „Danica“ doista i vršila, nije mogli da saznamo niti vidimo pištolje „rada“ toga stava, jer niti smo ikad čitali niti čuli, e „Danica“ ovaj ili onaj obitelji u bijedi

priskočila bila u pomoć, a niti smo na svojin ženama kroz ovo osamnaest mjeseci, otako društvo postoji, mogli da razaberemo kakav vidljivi napredak u sveopćoj naobrazbi. Bilo sad kako bilo, „Danica“ je postojala i „živjela“, čemu je osobiti dokaz bio i taj, sto su se nešte bolje polovicu svakog četvrtka redovito sastajale u društvenim prostorijama na „sijela“, koja su za nas obične smrtnike bila tajanstvena knjiga ne sa sedam, nego sa sedamdeset i sedam prečata.

A sad na star!

Jednog četvrtka pod veće vrati se moja žena kući sa sjelja „Danica“ sva ozbiljena i užesnena. Na raznjenom joj je licu odsjedavala velika radost i zadovoljstvo, kakov već udavanja nijesam bio na njoj zamijetio. Odmah mi je bilo jasno, e se je moralno nesto izvadnjeno zbidi i u onaj me čas osvoji neko bojan, strah, sto li, jer taj osobiti izaziv na licu moje žene nije nikako slutio na dobro. Bio sam vise nego uvjeran, da će se dogoditi ono, česa smo se ja i prijatelji već kroz dulje vremena bojali. I doista, moja je bojanina bila potpuno opravdana.

— Hej, dragi mužiću, znades li sto je nowa? — povikne već na vratima od sobe.

česa Francuska dobija u Americi kredit od 10 milijuna dolara uz 7 posto. Rusija je već primila 5 milijuna kredita uz veći postotak.

Nemiri u Petrogradu i Moskvi.

Sofija, 7. novembra. U Rusiji se opažaju revolucionarne gibanje, te je vlast bila prisiljena, da uzme veće čete iz fronte i da ih smjesti u Petrograd i Moskvu.

Željeznica u centralnoj Aziji.

Beč, 7. novembra. Sudski Kor.*** javlja iz Atene: Odstop se Zaimisova ministarstva raspravlja mirno. U vladinim su krugovima osvjeđeni, da će Zaimis do svjetske krize voditi poslove, da će mu bivši povjereni raspust komore i novi izbori. Isključeno je, da bi opet Venicelos nastupio vladu, jer 33 glasa većine, sto ih ima Venicelos, ne smije Grčku dovesti u rat, sto bi Venicelos svakako htio. Ne samo je kralj protiv rata, već je i većina grčkog naroda protiv toga. Obzir na današnji položaj bolje bi bilo za Venicelosovu stranku da parlament niti ne bi bio raspunjen. Moglo bi se Venicelosu ogoditi, da kod novih izbora izgubi većinu, što ju sada ima.

Centralne vlasti.

Treći ratni zajam.

Beč, 6. novembra. (D. u.) Poštanska Štandionica objavlja: Prama ovomu stiglim izvještajima potpisalo se dosada 1000 od preko 3,300,000 K. Definitivni rezultati još stigaju. Nu misli se, da je obzir na zadnje vojničke dogodje popisan i drugih iznosa, za koje će se jedva u nedjeljak moći dozvati.

Ententne osnove.

Zastupnici entente naglašuju u Buka-reštu i Ateni obilježje spremanja Englesa i Francuze da poduzmu u velikom stilu vojničku akciju za izbahn Srbije i za ustavljanje njemačkog prodiranja na Istok. Ova hrvatska nijesu učinila dubljeg dojma ni u Grku, ni u Rumuniji. Vjeruje se, da će ipak stogod da poduzeti savezne vlasti, ali čekaju se sa skepsom na budu kajnju ovih uspjeha.

Rusija misli nastupiti protiv Bugarske na raznim mjestima. Gomila velike kontingenca četa u Besarabiji uz samu rumunjsku granicu. Rusija je usjek računala provljeti preko Rumunjske. Ali iz mnogo znakova stalno je, da ova zemlja ne će dozvoliti, da joj tko u suverenost krajnjevine dira.

Francuske i Engleske kan-iskrakti čete osim u Solunu još u Kavali, Dedeagaci u i Santi Guaranta. Stotina željezničkih vlakova dopremjeno je kopnom preko Italije iz Marsilia u Baru, radi straha pred našim i njemačkim podmornicama. Ali njihov put do Monastira bit će jako težak i spor radi brijegeva. Bit će im uopće nemogće prevezati velikih topova. Isto će im zadavati ogromnili brigi i poteskoće opskrbljivanje vojske hranom i municijom.

Uporeć izgleda, da će ententa doći na Balkan sa svojim četama, kada bude cijela Srbija zauzeta i njezina vojska ili potučena ili zabilježena. Tada će imati proti sebi Englezi i Francuzi par milijuna sto naših, sta njemačkih, sto bugarskih i turskih četa.

Naši aeroplani nad Bresciom.

Iz stana ratnih dopisnika javlja dopisnik Adelitovo: Naše je ljetalo nanovo bacalo bombe na tvornicu municije u Bresciju. Talijanci sami cijene stetu na milijun lira. „Dan prije“, tako pripovijeda

žena obilježio pogledala i ostro mi odbrusila:

— Da, da, rugaj se samo, rugaj! Znale smo mi dobro, veoma dobro, da vama, gospodi, neće biti poču da niste zaključili. Ali neka! Tako je bilo i lani, sjećaš li se? Sto nijesu sve nekoje podile duše u hlađama poduzele bilo i podglune u nebo i zmjeri proti nam i nasemu društvu, ali svu im je bilo uzalud, jer je naša „Danica“ ipak sjajno pobijedila i pripredila uza sve crne splete sa strane nekoje nazovi-gospode dobrotvornu zabavu, o kojoj se je još mjeseci i mjeseci kašnje govorilo i svaki je posten čovjek na svu usta hvatio.

— Ali dušice, ne gorovi, molim te, tako! Tko da bi bio proti vama, tko bi se usudio takova što nedostojna! Stid ga bilo, u zemlji propala takva jadna kakavica! — uverjavao sam ja, premda sam, otvoreno priznajem, bio potop ostali mojih prijatelja zakleti domaćinu „Danice“ — u potaji dakako — i da sam i ja bio medju onim „podlima dušama u hlađama“, koju su kovale i snovale na sve načine, da osujete dobrotvornu javnu zabavu „Danice“.

(Dalje slijedi.)

letioc, koji je kod akcije sudjelovao, „vježbali smo se na našem vježbalištu u banchu bomba. Ujutro u četiri sati dugi smo se sa našim jetonom, koji ima 140 konjskih sila. Snijeg poljane Monte Altissimo se slijede ispod nas, kada smo izasli iz magle. Krizaliti smo 300 m nad Monte Maggiore, koji je visok 2200 m i ugledali Bresciju, te se kao orao spustili protiv grada. Bilo je pet sati ujutro. Tvorne munice nismo lako osparili. Moj pratio spustio je dvije teške bombe. Jedna je udarila u zališu patrona, a druga u akumulatorne naprave. Buknulo je plamen. Ljudi su bijesni iz svih kuhinja. Obraćeni su topovi sijali na nas ljitu vatru. Ne da Bog, da bismo bili pali u ruke bijesnim neprijateljima dolje. Uzgliđili smo se protiv gorske visine, gdje smo bili na sigurnom i kod kuće. Najednom se motor zaustavio, ljetalo se okreće dole. Izgubljeni smo: Moj je suputnik zgradio samokre, oduzvici usrijeliti se prije, negoli se predati neprijatelju. Mirio sam ga i trazio prikladan prostor, gdje bi se spustili na lo. Namjeravam samo kušati na brzu ruku popraviti motor, dok bi se moj suputnik branio od Talijanaca. Nisno bili 100 m nad zemljom, kad je nadmorno motor počeo opet djelovati i ljetalo se potelo dole. Bili smo opet nad gradom i bacili još dvije bombe na tvornicu patrona i sklađiste. Obje su bombe pogodile. Onda smo svom brzinom odstigli. Nakon 3 sata i 10 minuta bili smo opet kod kuće. Preleteli smo 500 km.“ Tako je priporodjeno letio. Na vježbalištu je sve tihao, samo u daljinu grme talijanski topovi. Od jezera Ledro do Tržica salju zadnje [pozdrave] 30.000 mrtvim Talijancima, koji su bili u trećoj soškoj bici žrtvovani bez svake koristi.

Zivot u Gorici.

Dopisnik zagrebačkih Novina piše:

Zivot je zapravo gotovo sasvim normalan i proteže nekad dva do tri dana, da čovjek i ne osjeća, da je rat. Talijanci i Šote kao da hoće da reknu: „Gorico, Gorico, dosta si na stajala novaca, ali sve za badava. Vise smo na te potrošili, nego sva vrijednost, premda si nam vrlo blizu i u srcu, jer su četiri mjeseca prošla, da idemo k tebi, ali još nijesmo došli!“ Mi im na to odgovaramo, da neće nikada ni doći, dokle god Gorici čuvaju naše čete, koje im u svakome dobu mnogo jada zadavaju. Čete su većinom Dalmatinci, a ima među njima i Bosancima, i ljudi krajnjaci, ali je sve kao jedna dusa i jedno tijelo. Sve su to hrvatski sinovi i hrvatska djeca, koji su Talijanima nebrojeno jada zadali, pa i sami Talijanci to već priznaju i više pušta prestaju udarati na ovaj front, jer više, da im je uzalud. Priporodjeno mi je neki dan jedan moj komšija Bošnjak. Kaže on meni: „Kad nas Talijani nijesu već osmeli dana ni puške ispaljili!“ Pitam ja: „A šta onda vi radite?“ „Uvijek gledamo i čekamo, da dodjavi, to mi je bio odgovor, a onda mi opet nastavi priporodjeno, kako su na njih Talijani više puta pokusali navaljavati, ali onda su se i ostavili, jer su vidjeli, da se taj zid ne da razbiti, budući ga hrvatski sinovi čuvaju. Obično se preko noći cuje da im vrijeđaju kralji, jer ako slučajno zadrije,

počne sanjati i onda više put omakne pušku protiv neprijatelja, ali to je za građanstvo sve upravo spačava muzika preko noći, a u jutro se ne čuje ništa. Onda opet obično u večer najdampurt poleti lisice s drveća, zidovi se tresu, a naš dugi Marko (top od 42 cm) poslaje im po koju granatu, kao da ih hoće da kaže: „Buna sera! (Laku noć!) Dobro spačavate, ali se blizu ne primište; dobrone, da sam ju!“ Mislim ja, da je slab ono mjesto i teško onomu, komu nas „Marko“ kaže „laku noć!“, jer koga on uspava, taj spača za uvjejk, pa i onaj komad zemlje ili zida, gde Marko udari, ne može ga lako da zaboravi. Istina je, da nekak i nekad prozuli iznad glave i njihova po koju šrapnju, ali već na njezinu ziju čini se kao da hoće da kaže, da i njoj nije milo, što je došla k nama i kao da zna, da čemo je odmah u vatri topiti i od nje saljevati prstenje, i za to ona bijeli obično u kakve vinograde i sume, da se može odmoriti, ali je to zabavda: „Samo je li pala na zemlju, već je onaka vrucha u našim Sakama i ravnajući otakdje je izšla iz tajanstvenog ruka, duže sa kasnije već sva istopljena i razdijeljena u prstenje i tako, „kada se ugrijala leteci kroz zrak, nije se vise ni ohladila, dok nije došla na ruku kao prsten. Što se tiče varoša, život je normalan. Mnogi su se trgovci povratili, koji su se bili odselili. Trgovina se svrtovalo i im stvari da dva puta koliko prije, samo je — istina — sve skuplje nego prije. Sada se može kupiti i duhan u svakoj tradi, a prije se više puta nije moglo. I zeleni se još dosta nalazi, samo piva nemamo baš svaki dan, ali često put i njega ima. To odmah opazimo, kad vidimo po danu, da se burad vozi, onda znamo, da ima piva. Bošnjaci se obično veseli pivu. Dalmatinac su zadovoljni i s vinom, a toga još nije nestalo u Gorici, opet Rumunji i Madžari pitaju: „Šegor, van palenka?“ (Kolega, imam li rukije?) I tako se pomalo troši svako piće i trgovina. Cijene su naravno visoke, ali te se poma, samojima li: i tako izvezvi skupotu, mogu sigurno kazati, da je život normalan. Ovo pismo onima, koji su čuli ili čitali, da je u Gorici savšim težak život. Neka se uvjere, da to nije istina.

Ospozobljena učiteljica

hrvatski ili njemački jezik, glasovir, zenski ručni rad, te obučava djecu u premetašta pukke škole. Naslov je upravlja „Folser Tagblattu“, trg Custosa.

Ako naručite i to odmah učinite

I arečku austrijskog crvenog kriza	50-mjesečni
i arečku ugarskog crvenog kriza	obrek za
I arečku budimpeštanške bazilike	svih pet
debilni list 3 ^{te} po zemlj. arečaka	arečka
iz god. 1880	dod. debili
1 debitni list austgarsk. hlp. srpsak n	telni li-
iz god. 1884	stava
	samo
	5 kruna

12 vučenja svake godine, glavni zgodil K 630.000
dobit četa pravo igrе na crticu jedne turske
srpske do 4000 franska snavim buduću!
Razjašnjenja iigradi plan salje besplatno!

rsi kreditno i ekspokino društvo, Pula ne

Podupirajte Družbu!

TRG CUSTOZA
UL. CENIDE 2-5

TISKARA

UL. SISSANO 24
UL. RADETZKY 20

PAPIRNICA - RADIONICA KAUČUK-ŠTAMPILJA - KNJIGOVEŽNICA

JOS. KRMPOTIĆ :: PULA

Naklada dnevnika „Hrvatski List“

Telefon br. 58

Erzjavi: Krmpotić, Pula

preporuča svakovrsne pisaće i redmete, osobito pak bojne dopisnice, papir i omote, olovke, bilježnice, crnilo, pera, kancelarijske i konceptne papire, te ine pisaće sprave, potrebne privatniku i uredima.

Prima i izvršuje uz solidne cijene svakovrsne tiskanice.

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Bać, 7. novembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojiste.

Jugoistočno Visniovčka na Stripi i sjeverozapadno Dubna, odbile su naše čete jakе ruske navele. Kod Visniovčke napečili su Rusi sedmi pokusaj navele u zadnja četiri dana protiv ovog komadofronte. Inače na sjeveroistoku nista nova.

Talijansko bojiste.

Na talijanskom bojistu je položaj nepromijenjen. Svi su se pokusajti neprijatelja da probiju naše pozicije u odsjeku San Martina, izjavili.

Balkansko bojiste.

Crnogorci su pokusali opet osvojiti pozicije, oduzete u im zadnjih dana. Njihova su se navele izjavile. U dolini Moravice prodružuju austro-ugarska kolona nalazi se u navali protiv visina sjeverno Ivanjice. Odbacili smo jugoistočno Čačka neprijatelja preko Glogovackog vrha. Kod Zračevu Kraljeva zarobile su njemačke čete 130 srpskih topova. Jugoistočno uša Gruževore se austro-ugarske čete zarobile su juče 500 Srba. Vojska je Gallitzova dostigla boreći se sjeverno Kruševca dolinu zapadne Morave.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 7. novembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojiste.

Jugozapadno i južno Rige kašto i kod Iluksta i između jezera Štvanjen i Ilzen bile su odbijene ruske navele. Rusi, koji su u noći dne 6. novembra prodri u naše pozicije sjeverozapadno jezera Štvanjeni. Sjeverozapadno Cartorska smo zarobili 80 Rusa, i zaplijenili strojnu pušku, odbivši neprijatelju navelu.

Srpsko bojiste.

Austro-ugarske čete potisle su neprijatelja iz visine Gradiće, sjeverozapadno Ivanjice, te su prodri u dolini zapadne Morave preko Slatine. O obije strane Kraljeva izvoštili smo prelaz preko rijeke. U Kraljevu, koja je bilo zauzeuto nakon zetiske borbe po ulicama, zaplijenili smo 130 topova. Istično odavle prodružuju austro-ugarske čete zarobile su 481 Srba. Naše čete stote uz sam Koruševac, Vojska Gallitzova zarobile je juče 3000 Srba i zaplijenila nov engleski poljski top, mnoge vozove kreata muničije, dva vlasta hrane i mnogobrojni ratni materijal.

Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 6. novembra. (D. u.) Glavni stan javlja:

Kod Arlburinja i Seddiqbahra bombardirali su neprijateljski ratni brodovi naše pozicije. Naše je topništvo razrušilo neprijateljsko sklađiste muničije kod Kucičemihala a kod Arlburinja jednu strojnu pušku i poziciju topništva. Na kaučkoj fronti protjerale su naše protupatrulje jake neprijateljske patrulje u odsjeku Mariana i u okolici Mila.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 5. novembra. (D. u.) Izvještaj o operacijama dne 5. novembra.

Naše čete prodriju u smjeru Alek-since stige su u grad Sokobanje. Kod Niša osvojili smo znak žilavih borba prednje pozicije ispred sjeverne i istočne fronte Ivrdjave. Zaplijenili smo više topova i vozova muničije i zarobili 400 Srba. Na željezničkoj liniji Knjaževac-Sveti Ivan zaplijenili smo jednu lokomotivu i 103 vaguna sa mnogo pionirskega materijala i oružja za usanjenje. Južne Strunice bile su naše čete napadnute od nadmoćnijih englesko-francuskih sila, koje su bile protunavljene na noževe odbrinjene uz teske gubitke. Na fronti Krivolak-Svinčica-Glavica (10 km sjeverno Prilipa) naše čete se uspješno bore s Francuzima.

Sofija, 6. novembra. (D. u.) Službeni izvještaj o operacijama dne 6. novembra.

Na cijeloj fronti proganjamo vojsku potućenog neprijatelja, koji umije svom hitrinom. Naše će približavati dolini Morave. Između Paračina-Aleksinca i sjeverno Cuprije, stupili smo u neposrednu doticaj sa njemačkim četama. Naše su čete dostigle ravnicu od Leskovca. Ofenziva u ravničini Kosova nastavlja se. Na cijeloj fronti Prilip-Krivočin-Strumica uzdržavamo englesko-francusku ofenzivu, koju smo suzbili, uz znatne gubitke. Na fronti Krivolak-Svinčica-Glavica (10 km sjeverno Prilipa) naše čete se uspješno bore s Francuzima.

Novo grčko ministarstvo.

A t e n a, 7. novembra. (D. u.) Havas javlja: Sastavljen je novo grčko ministarstvo pod predsjedništvom Skulidisa. On je preuzeo i ministarstvo izvanskih poslova. Drugi članovi Zaimisova kabineta ostaju na svom mjestu.

Kičener na bojištu.

London, 7. novembra. (D. u.) Pressbureau javlja: Kičener je na molbu svojih kolega oputovan u Engleske, te je posao do posjeti istočno bojištu.

Entitetne čete na Balkanu.

Kopenhagen, 7. novembra. (D. u.) National Titende javlja iz Petrograda: Prama izvještajima, što su ovomu stigli, englesko-francuske čete na Balkanu iznose 150.000 momaka. Posto ovaj broj ne bi bio dostatan, da se započne jakom ofenzivom, počekat će se da dok stignu pojačanja iz Francuske, Engleske i Rusije.